

آشنایی با فعالیت‌های بانک توسعه اسلامی

◆ بانک توسعه اسلامی به منظور پیگیری اجرای پروژه‌های مصوب در هر یک از کشورهای ایران، اندونزی، قزاقستان، لیبی، پاکستان، سنگال و سودان، نمایندگان محلی منطقه ای دارد

بانک توسعه اسلامی است که پیشنهاد تاسیس آن در فوریه سال ۱۹۹۲ به تصویب هیات نمایندگان بانک توسعه اسلامی رسید. این شرکت در اول اوت ۱۹۹۴ تاسیس شد و از ژوئیه ۱۹۹۵ رسماً فعالیت خود را آغاز نمود. مرکز شرکت اسلامی بیمه سرمایه گذاری و تضمین صادرات، در جده، عربستان سعودی می باشد.

سرمایه تصویب شده این شرکت، ۱۰۰ میلیون دینار اسلامی (۱۴۴ میلیون دلار) می باشد که در این میان، ۵۰ درصد از سرمایه تصویب شده شرکت، تعهد پرداخت دارد و کشورهای عضو OIC نیز بر یک مبنای اختیاری ۵۰ درصد باقیمانده را تعهد می نمایند.

هدف شرکت که در اساسنامه آن آمده است، حمایت از مبادلات تجاری و سرمایه گذاری بین کشورهای اسلامی می باشد. این شرکت برای رسیدن به این هدف راه های زیر را با در نظر گرفتن اصول شریعت تدارک دیده است:

- ۱- بیمه یا بیمه اتکایی تضمین صادرات در مقابل خطرات تجاری و غیر تجاری
  - ۲- بیمه یا بیمه اتکایی سرمایه گذاری در کشورهای عضو در مقابل خطرات سیاسی، موانع انتقال ارز، جنگ و ناآرامی های اجتماعی. به منظور اجرای این هدف، شرکت مزبور، بیمه تضمین صادرات را در جهت پوشش عدم پرداخت وارد کننده که ناشی از ریسک های تجاری (خریدار) یا غیر تجاری (کشور) است، ارائه می کند.
- نکته دیگر مربوط به ریسک های است که جهت بیمه شدن از نظر شرکت بیمه سرمایه گذاری بانک توسعه اسلامی واجد شرایط می باشند که می توان آنها را در دو دسته "ریسک های تجاری و ریسک های غیر تجاری" طبقه بندی نمود. همچنین شرکت اسلامی بیمه

بانک توسعه اسلامی (Islamic Development Bank-IDB) یکی از موسسات بزرگ مالی توسعه ای بین المللی و از نهادهای تخصصی سازمان کنفرانس اسلامی است که با هدف پیشبرد توسعه اقتصادی و پیشرفت اجتماعی کشورهای عضو و جوامع مسلمان کشورهای غیر عضو، در سراسر جهان بر اساس اصول شریعت اسلامی در تاریخ ۲۰ اکتبر ۱۹۷۵ میلادی از سوی ۲۲ کشور اسلامی و با سرمایه اولیه ۷۵۵ میلیون دینار اسلامی در جده عربستان تاسیس گردید و هم اکنون اعضای بانک در برگرنده ۵۶ کشور از چهار قاره آسیا، اروپا و آمریکای باشند و سرمایه پذیره نویسی شده این بانک در حال حاضر نیز بالغ بر چهار میلیارد دینار اسلامی است که از این میان، جمهوری اسلامی ایران با پذیره نویسی سهام به ارزش ۷۰۰ میلیون دینار اسلامی، چهارمین سهامدار بزرگ بانک توسعه اسلامی محسوب می شود.

ساختار سازمانی و مدیریتی بانک توسعه اسلامی شامل هیات عامل، هیات مدیره اجرایی و ریاست بانک می باشد. همچنین بانک توسعه اسلامی دارای یک ستاد (دفتر مرکزی) در شهر جده و سه دفتر منطقه ای در آلمانی (قزاقستان)، کوآلا لامپور (مالزی) و رباط (مراکش) می باشد. به علاوه، بانک به منظور پیگیری اجرای پروژه های مصوب در هر یک از کشورهای ایران، اندونزی، قزاقستان، لیبی، پاکستان، سنگال، سودان، نمایندگان محلی منطقه ای دارد.

گروه موسسات وابسته به بانک توسعه اسلامی
الف) شرکت اسلامی بیمه سرمایه گذاری و اعتبار صادراتی (ICIEC): شرکت اسلامی بیمه سرمایه گذاری و تضمین صادرات، یکی از شرکت های وابسته به بانک

سرمایه‌گذاری و اعتبار صادراتی، محموله‌های صادراتی را تا ۹۰ درصد خسارات حاصل از ریسک‌های تجارتي و کشوری همچون موارد زیر پوشش می‌دهد:

- ورشکستگی خریدار.
- ناتوانی یا خودداری خریدار از پرداخت.
- خودداری خریدار نسبت به پذیرش کالا پس از حمل.

- لغو قرارداد به طور اختیاری از سوی خریدار.
- محدودیت‌های انتقال پول کشور خریدار.
- غصب اموال از سوی دولت خریدار.
- جنگ یا ناآرامی داخلی در کشور خریدار.

ب) موسسه اسلامی برای توسعه بخش خصوصی (ICD): هدف از ایجاد این موسسه به عنوان یکی از نهادهای وابسته به گروه بانک توسعه اسلامی، شناسایی فرصت‌های بخش خصوصی است تا بتواند به عنوان موتور رشد عمل نماید. همچنین دیگر اهداف این موسسه شامل ارابه‌حیطه گسترده‌ای از محصولات و خدمات مالی سودآور، بسیج منابع مالی اضافی برای بخش خصوصی در کشورهای عضو بانک توسعه اسلامی، تشویق توسعه بازارهای سرمایه‌ای و مالی اسلامی و نهایتاً تبدیل شدن به یک نهاد مالی چند جانبه اسلامی، برای توسعه بخش خصوصی در تکمیل نقش بانک توسعه اسلامی از طریق توسعه و پیشبرد بخش خصوصی به عنوان موتور رشد و کامیابی اختصاری است.

در حال حاضر، سهامداران موسسه ICD، تعداد ۴۴ کشور عضو به همراه نهادهای مالی عمومی از جمله شرکت سرمایه‌گذاری خارجی ایران، بانک کشاورزی و بانک ملی ایران، صندوق سرمایه‌گذاری عمومی سعودی (عربستان) و بانک ملی الجزایر می‌باشند.

موسسه ICD حیطه گسترده‌ای از محصولات و خدمات مالی را برای مشتریان خود ارائه می‌کند که عبارتند از:

- ۱- تامین مالی مستقیم.
- ۲- خطوط اعتباری.
- ۳- تامین مالی شرکتی.
- ۴- مدیریت اموال.
- ۵- خدمات مشاوره‌ای.
- ۶- تامین مالی ساختاری.

معیار احراز شرایط برای استفاده از تسهیلات موسسه ICD به گونه‌ای است که کلیه فعالیت‌های خدماتی یا حمایتی قانونی که مطابق با شریعت، به لحاظ مالی سودآور، به لحاظ اقتصادی بادوام و در جهت کمک به توسعه کشورهای عضو باشند، واجد شرایط تسهیلات موسسه یاد شده تا زمانی هستند که اکثریت سهام ۵۱ درصد در دست بخش خصوصی کشورهای عضو باشد.

خط مشی سرمایه‌گذاری موسسه اسلامی برای توسعه بخش خصوصی در صورت سرمایه‌گذاری در بخش خصوصی کشور عضو این است که ظرف مدت پنج تا هفت سال اقدام به فروش تدریجی سهام خود به سهامداران کشور عضو یا سهامداران خارجی براساس توافق حاصله

می‌نماید. همچنین حداکثر سهام موسسه ICD در سرمایه‌گذاری بانک‌ها یا شرکت‌ها ۳۳ درصد خواهد بود، بدین معنا که سهام موسسه ICD از یک پروژه ۲۰ میلیون دلاری مبلغ شش میلیون دلار می‌باشد.

انواع پروژه‌های واجد شرایط تامین مالی از سوی ICD عبارتند از:

۱- پروژه‌های جدید (Greenfield)، در مورد پروژه‌های جدید که دارای تاثیر کلی بر اقتصاد کشور باشند، موسسه ICD حداکثر تا ۴۰ درصد هزینه سرمایه‌گذاری پروژه، مشارکت مالی دارد.

۲- توسعه پروژه (Expansion Projects)، مربوط به تامین مالی سرمایه‌گذاری در توسعه کارخانه یا افزایش ظرفیت می‌باشد. در این حالت ICD حاضر به مشارکت مالی تا حدود ۵۰ درصد هزینه سرمایه‌گذاری پروژه است.

۳- پروژه‌های موجود تحت بازسازی.

۴- عملیات خصوصی سازی: موسسه ICD می‌تواند شرکت‌های دولتی را که در حال خصوصی سازی هستند، تامین مالی نماید، به شرط آنکه میزان سرمایه‌گذاری دولت در آن شرکت‌ها بیشتر از ۴۹ درصد نباشد. ICD همچنین به تامین مالی پروژه‌های اجرا شده از طریق موافقتنامه‌های ترجیحی یعنی به صورت (Bot, BOOT, BOO) و تامین مالی نوسازی شرکت‌های خصوصی شده جهت افزایش رقابت‌پذیری و بهره‌وری آنها می‌پردازد.

شایان ذکر است که جمهوری اسلامی ایران با ۱۲/۳ درصد سهم، پس از کشور عربستان با ۲۷/۲ درصد و پاکستان با ۲/۴ درصد، سومین سهامدار موسسه ICD می‌باشد.

پ) صندوق زیربنایی بانک توسعه اسلامی (IDB Infrastructure Fund): صندوق زیربنایی بانک

توسعه اسلامی (IF)، نخستین ابزار سرمایه‌گذاری خصوصی در نوع خود می‌باشد که به منظور تمرکز و تاکید و توسعه زیربنایی در ۵۵ کشور عضو بانک در کشور بحرین تاسیس شده است. صندوق مورد نظر از دو نهاد مدیریتی برخوردار می‌باشد: ۱- شرکت مدیریت سیاست‌ها ۲- مشارکت بازارهای در حال ظهور (EMP). مقر دو شرکت مزبور نیز در کشور بحرین می‌باشد.

شایان ذکر است که صندوق، یک دفتر منطقه‌ای در دارالسلام (تانزانیا) دارد. این صندوق از یک ساختار منحصر بفرد برخوردار می‌باشد که شامل یک نهاد فراملی همچون اسلامی است که نقش یک ضامن و تشویق‌کننده را برای صندوق ایفا می‌نماید.

اهداف استراتژیک صندوق عبارتند از افزایش حجم سرمایه‌گذاری در درازمدت و پیشبرد و ارتقای توسعه و افزایش سرمایه در منطقه.

همچنین صندوق زیربنایی از روش‌های تامین مالی اسلامی برای کلیه سرمایه‌گذاری‌های مشترک خود استفاده می‌کند و از این راه مناسباتی با بانک‌های توسعه اسلامی و موسسات مالی برقرار می‌سازد. سیاست‌ها و خط مشی سرمایه‌گذاری این صندوق یک رشته نظارت و محدودیت را به منظور توزیع ریسک تصریح می‌نماید. برای نمونه،

هدف از تاسیس شرکت بیمه سرمایه‌گذاری و اعتبار صادراتی، حمایت از مبادلات تجاری و سرمایه‌گذاری بین کشورهای اسلامی است

صندوق زیربنایی بانک توسعه اسلامی، برای کلیه سرمایه‌گذاری‌های مشترک خود، از روش‌های تامین مالی اسلامی استفاده می‌کند

سقف سرمایه گذاری در یک پروژه ۱۰ درصد و در یک کشور ۲۰ درصد سرمایه تعهد شده صندوق می باشد.

ت) موسسه آموزش و تحقیقات اسلامی: موسسه آموزش و تحقیقات اسلامی (IRTI) در سال ۱۴۰۱ هجری قمری به منظور ارائه خدمات آموزشی و تحقیقاتی در زمینه اقتصاد اسلامی و بانکداری اسلامی به کشورهای عضو بانک توسعه اسلامی و جوامع مسلمان ساکن کشورهای غیر مسلمان تاسیس شد. از جمله فعالیت های اصلی موسسه مزبور، آموزش، انجام تحقیقات کاربردی و خدمات اطلاعاتی در زمینه اقتصاد و بانکداری اسلامی و موضوعات مرتبط با توسعه اقتصادی می باشد.

در حال حاضر، موسسه فوق الذکر دارای چهار بخش می باشد که عبارتند از: توسعه و همکاری اقتصاد اسلامی (IECD)، تامین مالی و بانکداری اسلامی (IBED)، آموزش (TD)، مرکز اطلاعات (IRTC).

ث) دفتر همکاری های فنی: این دفتر از دو بخش تشکیل شده است:

۱- برنامه همکاری های فنی که به منظور ترویج و ارتقای توسعه منابع انسانی طراحی گردیده است.

۲- سازمان های غیر دولتی و زنان فعال در توسعه (NGOs/WID) به منظور کمک به گروه های فقیر و محروم کشورهای عضو در اکتساب نیازهای مطلوب و مورد نیاز خود و همچنین توسعه سیاست های بانک در کمک به زنان در شرکت و بهره وری از مراحل توسعه اجتماعی و اقتصادی.

در واقع، این دفتر نقش موثری را در توسعه منابع انسانی به شیوه ترویج همکاری های فنی از طریق تبادل و بسیج نیروهای انسانی، مهارت ها و دانسته های فنی، تطبیق ظرفیت های موجود با ظرفیت های مطلوب و همچنین ارتقای نقش سازمان های غیر دولتی / سازمان زنان در کشورهای عضو ایفا می کند.

اهداف دفتر همکاری فنی عبارتند از:

۱- توسعه منابع انسانی از طریق بسیج ظرفیت های فنی، متخصصان و توانایی های آموزشی.

۲- کاهش تاخیر در اجرای پروژه ها از طریق کاهش فشارها و محدودیت های مدیریتی، فنی و سازمانی.

۳- افزایش مطابقت نیازها در کشورهای عضو با ظرفیت ها و استعداد های موجود در سایر اعضا.

۴- ارتقای نقش سازمان های غیر دولتی / سازمان زنان به منظور کاهش فقر.

۵- ایجاد مشارکت و همکاری استراتژیک از طریق پیشبرد و تشویق تبادل تجارت، اطلاعات و تکنولوژی های مناسب با نیازهای توسعه ای کشورهای عضو.

سه روش اصلی برای دسترسی دفتر همکاری های فنی به اهداف اصلی خود عبارتند از:

الف) آموزش ضمن خدمت.

ب) استخدام و بکارگیری متخصصان.

پ) سازماندهی سمینارها، کارگاه های آموزشی و کنفرانس ها.

در ادامه لازم به ذکر می باشد که این دفتر از یک مدیر

آقای ولید عبدالعزیز فقیه، که به تازگی به این سمت منصوب شده، و سه مسوول اجرایی جهت کشورهای انگلیسی زبان، عرب زبان و فرانسوی زبان تشکیل شده است و ایران هم در گروه کشورهای انگلیسی زبان قرار گرفته است.

به منظور تقویت و توسعه دفتر همکاری های فنی پیش بینی شده است که پس از اجلاس سالانه بانک واحدهای کمک های فنی (Technical Assistance) و واحد علم و تکنولوژی (Science Technology) نیز در این دفتر تلفیق گردند. منابع تامین مالی این دفتر از محل صندوق وقف می باشند و علاوه بر این، اولویت جهت استفاده از تسهیلات دفتر به ترتیب بکارگیری متخصصان، آموزش ضمن خدمت و برگزاری سمینار و کارگاه آموزشی می باشد.

سقف استفاده از تسهیلات این دفتر برای کشور ایران ۶۰،۰۰۰ دلار می باشد و در این خصوص تاکنون یک کارگاه آموزشی در شهر اصفهان در رابطه با آشنایی مسوولان پروژه های در دست اجرا از محل تسهیلات اعتباری بانک توسعه اسلامی با مقررات و ضوابط بانک و کنگره ای در خصوص کودکان برگزار گردیده است.

کانال رسمی ارتباطی و مسوولان هماهنگی های لازم بین کشور ایران و دفتر همکاری های فنی بانک توسعه اسلامی، وزارت امور اقتصادی و دارایی - سازمان سرمایه گذاری می باشد و کلیه مکاتبات و درخواست ها جهت استفاده از تسهیلات دفتر همکاری های فنی بانک توسعه اسلامی می بایست از طریق این سازمان صورت گیرد.

کلیه

فعالیت های

خدماتی یا حمایتی

قانونی و شرعی

سودآور و بادوام در

جهت کمک به

توسعه کشورهای

عضو بانک توسعه

اسلامی تازمانی که

اکثریت سهام آنها در

دست بخش

خصوصی باشد،

واجد شرایط برای

استفاده از

تسهیلات (ICD)

می باشند

جایزه جهانی بانک توسعه اسلامی به مرکز تحصیلات تکمیلی علوم پایه در زنجان

ویژه برای موسسات پژوهشی - علمی در کشورهای اسلامی کمتر توسعه یافته به مبلغ ۱۰۰ هزار دلار است که در تاریخ ۳۰ و ۳۱ ماه می ۲۰۰۷ (خرداد)، در داکار سنگال، همزمان با اجلاس سالانه شورای حکام بانک توسعه اسلامی اعطا می شود.

گفتنی است که مرکز تحصیلات تکمیلی در علوم پایه زنجان در سال ۱۳۷۰ تأسیس شده و از موسسات تابعه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است که تأکید بر کیفیت آموزش و پژوهش در علوم پایه در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری از اهداف اساسنامه آن است و با توجه به ارزیابی های معاونت پژوهشی وزارت متبوع، در سه سال گذشته نیز بالاترین تولیدات علمی ISI را در بین تمام دانشگاه ها و موسسات پژوهشی کشور داشته است.

به همت استادان و دانشجویان مرکز تحصیلات تکمیلی در علوم پایه زنجان، جایزه بانک توسعه اسلامی برای علوم و تکنولوژی در رده دستاوردهای برجسته علمی در سطح جهانی به این مرکز اعطا شد. به گزارش خبرگزاری ایسنا، ۱۱۳ مرکز پژوهشی و دانشگاه از کشورهای اسلامی در سال ۲۰۰۷ واجد شرایط دریافت این جایزه شدند که در نهایت مرکز تحصیلات تکمیلی در علوم پایه زنجان این جایزه را به خود اختصاص داد.

بر اساس این گزارش، جایزه علوم و تکنولوژی بانک توسعه اسلامی، سالانه با سه عنوان دستاوردهای برجسته علمی در سطح جهان دستاوردهای علمی و فناورانه منجر به توسعه اجتماعی و اقتصادی کشورهای عضو و جایزه

بانک توسعه اسلامی با پرداخت بیش از ۶۲ میلیون یورو به دو شرکت ایرانی موافقت کرد

۱۰ میلیون یورو به شرکت آلومینیوم پارس پرداخت می شود.

به گزارش ایرنا، بانک توسعه اسلامی تأمین مالی پروژه انتقال برق تهران در قالب اجاره به شرط تملیک را تصویب نموده است. بر این اساس بانک توسعه اسلامی تسهیلاتی را به منظور اجرای طرح انتقال برق در اختیار شرکت برق منطقه ای تهران قرار می دهد.

میزان این تسهیلات ۵۲ میلیون یورو بوده که به منظور تأمین تجهیزات لازم برای زیرمجموعه های برق منطقه ای تهران شامل پست انتقال برق سعادت آباد، سویچینگ سیاه بیشه، کابل های زیرزمینی و مدیریت پروژه های شیخ بهایی - مصلی، کن - فیروزی و قورخانه - آزادگان هزینه می شود.

همچنین براساس مصوبه ای دیگر، بانک توسعه اسلامی با تأمین مالی ۱۰ میلیون یورویی به نفع شرکت آلومینیوم پارس موافقت کرد. بر این اساس، این شرکت برای خرید مواد خام جهت تولید آلومینیوم و خرید قطعات یدکی، تسهیلاتی را از بانک توسعه اسلامی دریافت می کند.

بانک توسعه اسلامی، در مجموع با پرداخت تسهیلاتی به میزان ۶۲/۳۱ میلیون یورو به دو شرکت برق منطقه ای تهران و آلومینیوم پارس موافقت کرد. بر این اساس، ۵۲ میلیون یورو به شرکت برق منطقه ای تهران و

تسهیلات "بانک توسعه اسلامی" برای تولید تاینر در یزد

در قالب عملیات تأمین مالی تجاری به این شرکت ایرانی صورت می گیرد. بانک توسعه اسلامی اعلام کرده است که شرایط پرداخت و بازپرداخت وام یادشده به زودی اعلام خواهد شد.

بانک توسعه اسلامی برای خرید مواد اولیه تولید تاینر، ۱۰ میلیون یورو به مجتمع صنایع لاستیک یزد تسهیلات پرداخت می کند. به گزارش روابط عمومی بانک توسعه صادرات ایران به نقل از بانک توسعه اسلامی، پرداخت وام یادشده